

ΤΑΞΗ: Α΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Ημερομηνία: Παρασκευή 3 Ιανουαρίου 2025

Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΘΕΜΑ Α

1^ο υποερώτημα

Ο αναλφαβητισμός έχει αντίκτυπο και σε κοινωνικό επίπεδο, καθώς οι αναλφάβητοι δεν εξελίσσουν τις κλίσεις τους και εύλογα περιθωριοποιούνται από τη συλλογική ζωή. Μάλιστα απέχουν και από τα κοινά, αφού δεν έχουν τις απαραίτητες γνώσεις για να κατανοούν το πολιτικό γίγνεσθαι. Σε διεθνές επίπεδο εντείνεται το χάσμα ανάμεσα στους ανεπτυγμένους λαούς που διατηρούν τον πολιτισμό τους σε αντίθεση με άλλους που αλλοτριώνονται. (62 λέξεις)

2^ο υποερώτημα

Α. Λάθος. «Ο αριθμός, όμως, των αναλφάβητων εξακολουθεί να είναι μεγάλος».

Β. Σωστό. «Λόγω της δυσκολίας του στην εύρεση εργασίας, ο αναλφάβητος πέφτει συχνά θύμα εκμετάλλευσης εργοδοτών και συνθηκών».

Γ. Σωστό. «Η δυσκολία ένταξής του στο κοινωνικό σύνολο».

Δ. Λάθος. «Ο αναλφαβητισμός είναι αναμφισβήτητα ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα του εικοστού πρώτου αιώνα».

Ε. Σωστό. «Χρέος μας ως κοινωνία είναι να βρούμε τα μέσα, για να φροντίσουμε να παραμείνει το φαινόμενο του αναλφαβητισμού στο παρελθόν, όπου και πραγματικά ανήκει».

3^ο υποερώτημα

Η συγγραφέας αξιοποιεί τη συνυποδηλωτική/μεταφορική χρήση της γλώσσας, καθώς επιθυμεί να εγείρει το ενδιαφέρον του αναγνώστη σχετικά με την αρνητική επίδραση του αναλφαβητισμού στο άτομο, που δεν έχει τη δυνατότητα να αντιλαμβάνεται και να κατανοεί τον κόσμο γύρω του. Με αυτήν την επιλογή επικαλείται το συναίσθημα

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2025
Α΄ ΦΑΣΗ

E_3.Nλ1(α)

του αναγνώστη και προσδίδει στο ύφος μια γλαφυρή αναπαράσταση της πραγματικότητας, ώστε ο αναγνώστης να καταλάβει άμεσα το μέγεθος του προβλήματος που αντιμετωπίζει το αναλφάβητο άτομο.

Η μετατροπή σε δηλωτική/κυριολεκτική χρήση θα ήταν:

«Ο αναλφάβητος δεν έχει βασικές γνώσεις».

4^ο υποερώτημα

Η συγγραφέας επιλέγει να χρησιμοποιήσει την ενεργητική σύνταξη στο παραπάνω απόσπασμα με το ρήμα «δεν γνωρίζουν». Έτσι, δίνει έμφαση στο υποκείμενο της πρότασης, δηλαδή στους ανθρώπους, ώστε να δείξει άμεσα πως αυτοί ευθύνονται για την άγνοια στοιχειωδών γνώσεων. Ο λόγος διαπνέεται από ζωντάνια και το ύφος είναι απλό και καθημερινό.

Η μετατροπή σε παθητική σύνταξη θα γίνει ως εξής:

«Τα στοιχειώδη γράμματα (γραφή, ανάγνωση, αριθμητική) δεν είναι γνωστά, δηλαδή, από τους αναλφάβητους ανθρώπους που μπορεί να εντοπίζονται κυρίως στις υπανάπτυκτες χώρες».

ΘΕΜΑ Β

Κειμενικό είδος: Επιχειρηματολογικό κείμενο

Τύπος Κειμένου: Ομιλία

Γλώσσα: Αναφορική λειτουργία

Ύφος: Σοβαρό με στοιχεία οικειότητας

Προσφώνηση: Αγαπητοί καθηγητές, γονείς και συμμαθητές

Πρόλογος:

Στο «κατώφλι» του 21ου αιώνα, με την τεχνολογική ανάπτυξη να προχωρά με τεράστια άλματα, ένα «φάντασμα» από το παρελθόν εξακολουθεί να πλανάται πάνω από την Ελλάδα, αλλά και άλλες ευρωπαϊκές χώρες: ο αναλφαβητισμός εξακολουθεί να είναι εδώ! Και μάλιστα, η παρουσία του είναι τόσο έντονη, ώστε να δημιουργεί φόβους για υπονόμευση του μέλλοντος μεγάλων κατηγοριών πληθυσμού, αφού στην κοινωνία της τεχνολογίας και της ανάπτυξης είναι αναγκασμένες να ζήσουν κάτω από συνθήκες κοινωνικού αποκλεισμού.

Κυρίως θέμα:**Α΄ ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ: Κοινωνικές ομάδες που πλήττονται από τον αναλφαβητισμό**

- Ο αναλφαβητισμός ατόμων που ανήκουν σε ευάλωτες κοινωνικές ομάδες είναι γεγονός και συνδέεται με τις οριακές γνωστικές τους δεξιότητες, αλλά και την αδυναμία του εκπαιδευτικού και αξιακού μας συστήματος να διακρίνει, να αποδεχτεί και να χειριστεί την ετερότητα. Τα ΑμεΑ, τα παιδιά των Ρομά ή μειονοτικών ομάδων δεν έχουν εύκολη πρόσβαση στη γνώση· οι οικονομικοί μετανάστες και παλιννοστούντες δεν μπορούν να χειριστούν την ελληνική γλώσσα και να κατανοήσουν την ελληνική κουλτούρα.
- Γνωρίζουμε καλά ότι τα πρώτα θύματα του αναλφαβητισμού είναι πάντα τα κορίτσια και οι γυναίκες, καθώς τα 2/3 των αναλφάβητων ενηλίκων στον κόσμο είναι γένους θηλυκού, λόγω θρησκευτικών ή κοινωνικών πεποιθήσεων και παραμένουν σε πνευματικό σκοτάδι.
- Ο αναλφαβητισμός κληρονομείται από τους γονείς στα παιδιά και πλήττει ιδιαίτερα τις αγροτικές περιοχές (χάσμα μεταξύ των επαρχιών και των αστικών κέντρων), καθώς και τους οικονομικά αδύναμους πολίτες της χώρας. Από την άλλη, παιδιά προβληματικών (π.χ. χωρισμένων) οικογενειών εγκαταλείπουν συχνά την εκπαίδευση, παραμένοντας λειτουργικά αναλφάβητοι.
- Επιπλέον, σε ιδιαίτερες κοινωνικές ομάδες, όπως στους φυλακισμένους και αποφυλακισμένους ή σε άτομα τρίτης ηλικίας υπάρχει συνήθως άγνοια στοιχειωδών γνώσεων.
- Παρατηρείται ότι το φαινόμενο έχει πιο έντονη παρουσία σε συγκεκριμένους εργασιακούς τομείς. Γεωργοί, κτηνοτρόφοι, αλιείς, ανειδίκευτοι εργάτες και τεχνίτες - χειριστές μηχανημάτων παραμένουν υποεκπαιδευμένοι.

Β΄ ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ: Συνέπειες του αναλφαβητισμού σε ατομικό επίπεδο:

- Ο αναλφάβητος διακατέχεται από **αισθήματα κατωτερότητας**, μειονεξίας, ντροπής και ανασφάλειας, εξαρτάται από άλλους ανθρώπους και συχνά πέφτει θύμα εκμετάλλευσης.
- **Απουσία κριτικής ικανότητας:** Ο αναλφάβητος βυθίζεται στο σκοτάδι της αμάθειας, πέφτει γρήγορα θύμα χειραγώγησης, προπαγάνδας, δημαγωγίας. Άρα, φανατίζεται και παραμένει δέσμιος προλήψεων και δεισιδαιμονιών.

- **Δυσκολία στην εύρεση εργασίας:** Οι αναλφάβητοι έχουν μεγαλύτερη πιθανότητα υποαπασχόλησης ή ανεργίας λόγω έλλειψης βασικών πνευματικών εφοδίων, στοιχεία που υποβαθμίζουν το βιοτικό επίπεδό τους.
- **Κοινωνική περιθωριοποίηση:** Παρεμποδίζεται η συμμετοχή στα κοινωνικά και πολιτικά δρώμενα, ο αναλφάβητος δεν έχει σαφή αντίληψη των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων του απέναντι στο κράτος. Δεν μπορεί να ενημερωθεί και άρα να αποφασίσει ορθά ως πολίτης.
- **Δυσχεραίνεται η επικοινωνία** του με τους άλλους ανθρώπους, καθώς αδυνατεί να εξωτερικεύσει γλωσσικά τις ιδέες και τα συναισθήματά του, οδηγούμενος μοιραία σε απομόνωση και εσωστρέφεια.

Επίλογος

Επιλογικά, ο αναλφαβητισμός αποτελεί σήμερα ένα σοβαρότατο κοινωνικό και πολιτικό πρόβλημα, ένα στοιχείο διάλυσης και καθυστέρησης της κοινωνίας. Υψώνει ένα τείχος ντροπής, χωρίζοντας την κοινωνία μας στα δύο, που έχουμε χρέος να το γκρεμίσουμε. Χρειάζεται γι' αυτό να σημάνουμε συναγερμό, να ενεργοποιηθούμε, ώστε να παρθούν αποφάσεις από τους αρμόδιους φορείς.

ΘΕΜΑ Γ

Γ1. Σύμφωνα με το απόσπασμα η αντίθεση που υπάρχει αφορά στην πρόθεση του ποιητή να συνεχίσει την συγγραφή ποίησης παρά την πρότερη απόφαση. Αρχικά, αναφέρει πως θα σταματήσει να γράφει ποιήματα («Θα πάψω πια να γράφω ποιήματα») και για να το καταστήσει σαφές επαναλαμβάνει την φράση του ώστε να γίνει κατανοητό από τους αναγνώστες («είπα... ποιήματα»). Ωστόσο παρά την αρχική του απόφαση και γνωρίζοντας την έλλειψη γραφής και ανάγνωσης των γονιών του ανατρέπει την υπόσχεση που δίνει. Είναι συνειδητοποιημένος πως κυριαρχεί ο αναλφαβητισμός εκείνη την περίοδο και κλείνει το ποίημα του με μια υπόσχεση, με ένα μήνυμα αισιοδοξίας για τις επόμενες γενιές («πάντα θα γράφω ποιήματα»).

Η αντίθεση εδώ εγείρει το ενδιαφέρον του αναγνώστη και τον καλεί άμεσα να προβληματιστεί πάνω στην πρόθεση του να σταματήσει να γράφει ποιήματα. Ο λόγος αποκτά πειστικότητα και εγκυρότητα, καθώς τονίζεται η αντίθεση που υπάρχει μεταξύ των στάσεων του ποιητή.

Γ2. Στο ποίημα χρησιμοποιείται το α' ενικό ρηματικό πρόσωπο («θα πάψω, θα γράφω, είπα, γέλασα»). Με αυτή την γλωσσική επιλογή ο ποιητής επιτυγχάνει να μοιραστεί προσωπικά του βιώματα σχετικά με τον προβληματισμό του αν θα συνεχίσει να γράφει ποίηση, προσδίδοντας, έτσι, έναν εξομολογητικό τόνο στο ύφος του. Ο λόγος γίνεται πιο ζωντανός και παραστατικός με αποτέλεσμα να επέρχεται

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2025
Α΄ ΦΑΣΗ**E_3.Nλ1(α)**

συγκινησιακή φόρτιση στον αναγνώστη, ο οποίος ίσως να ταυτίζεται με αυτά τα διλήμματα.

ΘΕΜΑ Δ

Το ποιητικό υποκείμενο αναφέρει πως οι γονείς του δεν μπορούσαν να διαβάσουν τα ποιήματά του, καθώς μπέρδευαν τα γράμματα («έχουν...έψιλον»). Πίστευε πως ήταν ανούσιο να αποτυπώνει τη σκέψη και τα συναισθήματά του με γράμματα από την στιγμή που οι γονείς του ήταν αναλφάβητοι, αισθητοποιώντας έμμεσα και την πικρία του απέναντι σε αυτό το φαινόμενο. Όμως το γεγονός ότι προερχόταν από ένα περιβάλλον χαμηλού μορφωτικού επιπέδου δεν τον έκανε να αισθανθεί μειονεκτικά, ούτε να υιοθετήσει την αρχική του στάση να μην γράφει ποίηση, αφού ο αναλφαβητισμός δεν αποτέλεσε τροχοπέδη για την πνευματική του εξέλιξη.

Στην εποχή μας το φαινόμενο του αναλφαβητισμού δεν έχει πάρει τέτοιες διαστάσεις, όμως συνεχίζει να διαιωνίζεται. Τα αρχικά πρότυπα του παιδιού είναι οι γονεϊκές φιγούρες όμως η έλλειψη γνώσης, γραφής και ανάγνωσης δε θα πρέπει να σταθεί εμπόδιο στο ακαδημαϊκό μέλλον κάθε νέου ανθρώπου. (137 λέξεις)